

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házból hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadását vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 8.

Katholikus Tanáregyesület.

Az Országos Katholikus Szövetség agilis, fáradhatlan lelke igazgatója, Szentiványi Károly felhívást küldött szét a magyar tanárvilághoz.

Szentiványi Károly egyike a legjelesebb szónokoknak, a kiket hallhatunk Magyarországon. Hanem a tettei, azok minden szavánál szebben beszélnek.

A magyar katolikus értelmiségre általános a panasz, hogy nem elég öntudatosan katolikus, sőt bizony igen sok férfuról csak a bíróság előtt, tanuvalmásakor tudjuk meg, hogy vallása római katolikus. Viselkedéséről nagyon rendezetlen viszonyok közt élnek gondoltuk.

Mikor valami katolikus dolgról van szó, a vezérférfiak és a közkatonák mindenkor csaknem ugyanabból a néhány lelkes emberből kerülnek ki. Ne menjünk messze, itt van Nagyvárad. Ugyan hányan vesznek részt katolikus tudósaink közül a Katholikus Kör előadásain, mint közreműködők? Hányan mennek el az ünnepélyekre, hányan tagjai a körnek és vajjon hányan élnek e város ezer és ezer intelligens katolikus lakója közül bensőséges, igaz katolikus életet?

A feleleteket mellőztetik elengedni. Én sem akarok belepirulni.

Másként van egyebütt. A református főhivatalnok büszkén lesz gondnok vagy tanácsstag, az exponált társadalmi állásu protestáns intelligens férfi exponált állást vállal minden protestáns intézménynél, felesége, gyermekei, egész családja tevékenyen működik hasonló irányban és soha sem felejt el kidomborítani, hogy ő nyakas kálomista.

A zsidó intelligencia bent van a páholyokban s azokra ráborítja jellemzőül a mógendóvedet. Beédesgetet keresztény stromanokkal (majdnem gimplire szaladt a toltam) vonul fel a kereszt ellen s terjeszti a modern hitellen zsidószelemet az értelmiségben.

A katolikus intelligencia pedig bűnös közönnyel vagy még bűnösebb »jóakaró semlegességgel« nézi ezt a nemzetpusztítást. Quo usque?

Addig, míg fel nem rázzák, jobb utra nem terelik. Ez a felrázás, ez a nevelés pedig a katolikus tanárookra vár.

Megtették a katolikus tanárok — kivéve a kiveendőket — eddig is, a mit tehettek. Csakhogy keveset tehettek. Elszigetelve, szétszórva működtek, figyelmüket teljesen lekötötte szakmájuk és kis társadalmi körük s a gyermekifjuság körében nem vették észre, hogy világok harca indult meg, a mely harchoz ujoncokat, egykor marsallbotra is méltó kis káplárokat ők vannak hivatva nevelni.

A jövő harcának kimenetele az iskolában dől el. Az ifjuságba kell beleolítani azt a rendületlen meggyőződést, hogy a katolicizmus ne külső máz, hanem szive-vére, lelke meggyőződése, jellemének szilárd alapja, tevékenységének szabályozója legyen.

Erre pedig magát a tanárságot is iskolázni kell az egyesületi élet által. Az az erő, a melyet az egyesület szilárd kapcsa létrehoz, legbiztosabb mestere lesz tanárainknak.

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület, ez az egykor oly szépen virágozott egyesület, közel áll a haldokláshoz. Belebetegetett a mindozsi kormányok tömjénezésébe, az örökös legalázatosabb feliratozásba. Nincs benne sem lélek, sem erő, sem gerinc. Megérett a feloszlásra.

Erős, fiatal, céljait ismerő és azokért lelkesedő egyesületre van szüksége a tanárságnak. Új idők szele kergeti végig az országon a kavargó eszméket, új ellenségek ellen új erővel kell felvonulnunk. A hit, a haza és a becsület gárdájára egyre nagyobb és nehezebb feladatok várnak. Ez a gárda nem adja meg magát, de meghalnia sem szabad: győznie kell minden poklonon keresztül. Ezt a győzelmes gárdát várjuk a pécsi katolikus nagygyűlésen megalakulni hivatott Katholikus Tanáregyesülettől.

*

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

3328. számú gyűrtű.

Irta: Brieux.

— Uram, — szól hozzám a tábornok, — amikor elmondom önnek ezt a történetet és arra kérem, hogy a legnagyobb mértékben terjessze, egy halottnak a kivánságát teljesítem.

*

Tíz évvel ezelőtt egy ember lépett be a szobámba, aki nem akarta megmondani a nevét. Ezért először megtagadtam tőle a belépést, de annyira erőszakoskodni kezdett, hogy végre is engedtem neki.

Alig foglalt helyet, öt darab ezerfrankos bankjegyet vett elő a tárcájából s e szavakkal tette elém az asztalra:

— Ugy-e, tábornok ur, néha megtörténik, hogy fiatal tiszték áldozatul esnek a kártyának vagy az asszonyoknak s olyan adósságokba keverednek, amelyek rossz hatással vannak a jövőjükre? Ugy van?

— Igen.

— Az is megtörténik, de természetesen ritkábban, hogy valamelyik közülük egy beszámíthatatlan pillanatban annyira megfélemledik magáról, hogy az ezred pénztárából, vagy valamelyik bajtársától kölcsönt vesz magának, amelyet vissza szándékozik ugyan fizetni, de nem képes rá.

— Valóban ez is előfordulhat, de nem látom be...

— Tábornok ur, az volna a kivánságom, hogy ezt az ötezer frankot arra fordítsa, hogy kiségitse vele az alárendeltjei közül azt, aki etele zavarban van. Én magam ismeretlen akarok maradni.

Azt feleltem különös látogatónak, hogy ezt a missziót nem vállalhatom magamra, nagy fáradtsággal rávettem, hogy tegye el a pénzt s azzal kitudskoltam.

Másnap postán kapiam ötezer frankot a következő levél kíséretében:

Tábornok Ur!

el kell fogadnia ezt a pénzt, hogy az említett célra fordítsa. A lelkiismeretem parancsát követem. Tudniillik ezen a módon akarok a lehetőséghez képest jóvátenni egy bűnt, amelyet hajdan elkövettem. Ezen a napon minden esztendőben hasonló összeget fogok önnek küldeni.

Egy szerencsétlen.

Más nem volt a levélben. Mondhatom önnek, hogy nagy zavarban voltam és több barátom tanácsát kikértem magamnak. Hosszu vonakodás után végre elhatároztam magamat, hogy elfogadom a nekem szánt szerepet és csakugyan abba a helyzetbe jutottam, hogy ennek a különös bőkezűségnek a révén megmenthettem két tisztnek a becsületét.

Nyolc éven keresztül minden esztendőben megkaptam a meghatározott napon a névtelen pénzküldeményt. Több rangombeli bajtársamat értesítettem a dologról, kérve őket, hogy merítsenek ebből a különös pénztárból, ha a dandárjukban, vagy hadosztályu ban olyan eset

fordulna elő, aminőn titokzatos ismerősöm segíteni óhajt. Megtették, ami pedig megmaradt, beküldtem a háboruban elesettek árvái segítőpénztárának.

Egy évvel ezelőtt megint megkaptam a »szerencsétlen« levélét, de ezuttal ez volt benne:

Tábornok Ur,
mielőtt meghalnék, beszélnem kell önnel.
Látogasson meg.

S alá volt írva a neve és a címe.

Elmentem a megjelölt házba. Ott egy nyomoruságos kis szobában egy haldoklót találtam, egy piszkos vázalakot, akiben alig ismertem rá titokzatos látogatómra.

— Meghalok, tábornok, — mondta. — Közjegyző előtt végrendeletet csináltam, amelyben mindenemet, amim van, vagyis két százézer frankot azzal a kéréssel hagyok önre, hogy tetszése szerint fordítsa arra a célra, a melyet a legalkalmasabbnak tart ama bűn levezeklésére, amelyet husz évvel ezelőtt követtem el s amelyet életemben magam is iparkodtam levezekelni. S most meg kell önnek győnnöm.

Az aggastyán megigazította a vánkását, lenyelt egy korty orvosságot s így kezdte:

Huszt évvel ezelőtt Párisban, a rue de la Paix ben ékszerüzletem volt s én teljesen boldog voltam. A feleségemet imádtam, ő is szeretett. Az üzletem nagy hasznot hajtott s én nagy kedvvel dolgoztam, amelyet azonban megkeserítettek azok a lopások, amelyeknek gyak-

Városi közgyűlés.

Alig másfél óra alatt intézte el Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a közgyűlésre kitűzött ügydarabokat.

Igazi kánikulai közgyűlés volt, kánikulai forróság nélkül.

Felszólalás csak a tanítói állások rendszeresítésénél volt, mert kétségbevonták egyes városatyák, hogy annyi tanítóra lenne szükség, amennyit az iskolaszék kívánt. A következmény pedig az lesz, hogy még az újabb 12 tanítói álláson felül is több tanítóra lesz szükség, mert azt nem szabad tovább tűrni, hogy 94—96 gyermek legyen egy osztályban. Így eredményt elérni lehetetlen s a költség csak kidobott pénz.

Annál érdekesebbek voltak az interpellációk, a csont és vérgyűjtőtelep ügyében s a Kossuth-urcai 2-ös vágány dolgában. A törvényhatóság nem is vette tudomásul a válaszokat, hanem kitűzi a két ügyet a jövő közgyűlésre tárgyalás végett.

Szóba került a két vasut állomás között az államvasutak által lefektetendő második vágány kérdése, a ma tartandó közigazgatási bejárás kapcsán. Ez a kérdés nagyon mélyen belevág Nagyvárad város és a szőlőhegyek jövő fejlődésébe. Ennek a nézetének adott kifejezést a közgyűlésen Hlatky Endre tvhat. biz. tag, midőn felhívta a tanács figyelmét, hogy a tárgyaláson a város érdekeit a legmesszebbmenő gondossággal óvják meg.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Glac Antal főispán elnökölt. Jelen voltak:

Dr. Bozóky Alajos, dr. Döri Ferenc, Hlatky Endre, Kiss Dávid, Nozák Rezső Stark Gyula, dr. Adorján Emil, dr. Altmann Jakab, Balogh Döme, Beczkay Lajos, Czeglédy Sándor, Czeglédy Jeremiás, Cser János, dr. Halász Lajos, Feldmann Izidor, Löwenstein Zsigmond, Aufrecht Mór, Bordé Ferenc, Juricskay Barnabás, dr. Cseresnyés Béla, Gerő Armin, Komlóssy József, Kiss Elek, dr. Kurländer Ede, Lewitter Miksa, Dus László, Sztarill János, dr. Baróthy Ako, Köblös Ferenc, dr. Radó

Ignác, Schwartz Izidor, Weisz Károly, Weisz Ernő, Sebestyén Lajos, Szűts Géza.

A közgyűlés megnyitása után a közigazgatás mult havi állapotáról szóló jelentést terjesztette elő a polgármester-helyettes amelynek érdekesebb adatait már közöltük.

A jelentés kapcsán felszólalt Balogh Döme. Évekkel ezelőtt interpellált azért, hogy az állatvásártéren levő sátrak után nem rendes helypénzt, de csekély átalányösszeget fizetnek. Ezen interpellációjára választ nem kapott.

Komlóssy József gazd. tanácsos válaszolt. Csak felszólalás tárgyává tette annak idején Balogh Döme ezen kérdést s napirendre tértek felette. Az új vámszabályzat életbeléptetésével ez a kérdés is megoldást nyert.

A jelentést tudomásul vette.

A közigazgatási bizottság az 1907. év első feléről szóló jelentését megküldötte. Tudomásul vették, a kereskedelemügyi miniszternek azon leiratával együtt, amelyben tudatja, hogy a nagyvárad pastapalota kibővítési terveit már elkészítette s a jövő év folyamán, a város által kívánt utca szélesítéssel az építkezést is foganatosítják.

Arad város felterjesztését március 15-ének iskolai nemzeti ünneppé s október 6-ának iskolai gyászünneppé avatása iránt, a közgyűlés hason felirattal pártolja.

Zemplénnvármegye megkeresésére elhatározta a törvényhatóság, hogy feliratot intéz a kormányhoz a halálbüntetés eltörlése iránt.

Tanítói állások rendszeresítése.

Az iskolaszék megkereséséhez képest a városi tanács előterjesztést tett 12 tanítói állás rendszeresítésére iránt, akként, hogy ezen állásokhoz a törvényszerinti állami hozzájárulást kérik, állásonként évi 1000 koronát. Az állások rendszeresítéséhez ily módon a közigazgatási bizottság utján kérik a kultuszminiszter hozzájárulását.

Dr. Döri Ferenc kifogásolja a tanács előterjesztését, mert jelenleg 54 rendes tanerő van alkalmazva s 62 osztály van rendszeresítve. Tehát nem 12, hanem csak 8 tanerőre van szükség. Hogy kell-e szeptemberben párhuzamos osztályokat felállítani, még most nem tudhatjuk. A rendszeresítés csak hosszabb idő múlva válik ténynyé. Hogy addig miképp töltsük be az állásokat, ellenkező nézetek vannak s így arra nézve felesleges minden határozat. Indítvá-

nyozza, hogy ezuttal csak 8 tanítói állás rendszeresítését határozzák el.

Bordé Ferenc hivatkozik az iskolaszék jegyzőkönyvére, hogy 12 állásra van szükség. A kérdés nem szenvedhet halasztást, mert szeptember 1-én szükség lesz a tanítókra. Ajánlja a tanács javaslatának elfogadását.

Dr. Halász Lajos 8 állás rendszeresítését ajánlja. Ha több tanerő lesz szükséges, később is rendszeresíthetik az állásokat.

Glac Antal főispán rámutat, hogy az iskolaszék jegyzőkönyvében a 12 állás egyenként, iskolánként ki van mutatva. Valami tévedés foroghat fenn.

Dr. Radó Ignác kompetensebbnek tartja az iskolaszéket, mint egy magánember értesülését a kérdésben. A tanügyet nem akarja zavarnak kitenni s ezért a tanács javaslatát fogadja el. Ha 12 állást rendszeresítenek is és csak 8 kell, nem választanak nyolcnál többet. A tanács javaslatát fogadják el, de egyúttal irjanak át az iskolaszékhez, hogy kell-e a 12 tanítói állás.

A tanács javaslatát fogadták el, dr. Radó Ignác pótlásával.

Előterjesztést tett még a tanács, hogy öt állami tanítói állás rendszeresítését kérje a közgyűlés a minisztertől, akként ezen állásokat ideiglenesen, ha szükséges lesz, már az 1907—8. tanévre betölthesse a város.

Az előterjesztést hozzászólás nélkül elfogadták.

A Pece viz folyásán régi gyakorlat alapján fennálló vízhasználati jogok beszüntetése tárgyában kibocsátott miniszteri leiratot tudomásul vették.

A tárgysorozatba felvett többi apróbb ügyeket az előterjesztésnek megfelelőleg fogadták el s négy óra után áttértek.

az interpellációkra.]

Beczkay Lajos kifogásolja, hogy a városi tanács egy budapesti cégnek csont- és vérgyűjtő telepre engedélyt adott a közvágóhidon. A főorvos ellenezte az engedély kiadását, mert ez a közegészségre veszélyes. Miért nem kerül ez a kérdés a közgyűlés elé?

Dr. Halász Lajos rámutat, hogy Kossuth-utca lehetőleg van téve a villamosvasut 2-ik sínpárjának a lefektetése által. Már is

rabban voltunk az áldozatai. Egy napon egy nagyon disztigvált külsejű hölgy lépett be hozzánk a boltba. Künn elegáns kocsi várt rá kocsissal és szolgával. Ez a hölgy ügyes tolvaj volt, aki egy huszezer frank értékű gyöngygyűrűket lopott el tőlünk. Előtte való nap egy úr huszfrankos tüt vásárolt nálunk s amikor elment, azt vettük észre, hogy egy XVI Lajoskorabeli óra, amely kétszáz louisdort ért, vele együtt eltűnt. Így két nap alatt elvesztettük teljes egy évi jövedelmünket.

A feleségem is, én is kétségbe voltunk esve, olyan lelkiállapotban voltunk, amelyet csak ezek az esetek tudnak megmagyarázni. Télen volt, esti öt óra körül, még éppen elég világos volt, hogy villamos lámpás nélkül is láthassunk. Minden részlet olyan élénken az emlékezetemben van még, mintha csak tegnap történt volna. A feleségem régi ékszereket tisztított, a segédem a könyveivel volt elfoglalva én pedig a Tempsban olvastam a külföldi börtönök árfolyamát.

Ekkor a boltba egy fiatalember lépett, aki az École Polytechnique növendékeinek az egyenruháját viselte. Ah, a szerencsétlen ember, a szerencsétlen ember! Miért támadt az a gondolata, hogy éppen azon a napon lépjen be, éppen a mi boltunkba...

Az aggastyán elhallgatott egy pillanatra. Ráncos arcán s fehér szakállán végiggördültek a könnyei. Igazán meg voltam indulva.

— Tehát belépett hozzánk, — folytatta az aggastyán akadozó hangon. — Szép, fiatal, előkelő külsejű ember volt... a csókaorru kalap s a finom kard nagyon jól illett neki. Még ma is megismerném!... Ah, akkor is

megismertem a szerencsétlent!... Megbocsátott-e nekünk?... Kitél fogom ezt valaha megtudni?... Talán majd a halálom után... nemsokára...

Azt mondtam magamban: hila Istennek, ez a vevő nem tolvaj!... Egy kis levélnehézéket vett... Kukorékoló kakas volt, Frémiet csinálta ó-ézüstből. Az ára egy kicsi cédu-lára volt felírva, amely veres fonalon függött a kakas lábán. Valamivel többet kértem érte, hogy abban az esetben, ha alkudni fog, engedhessek. De nem alkudott, hanem rögtön fizetett. Az első pillanatban erre a részletre nem ügyeltem, csak később gondoltam rá. A katonanövendék szórakozottan látszott, szólanul ment az ajtó felé, ahová elkísértem s amikor a kezemet a kilincsre tettem, akkor szólalt meg:

— Lehet itt jegygyűrűt kapni?

— Természetesen, uram.

S a feleségem, aki hallotta ezt a kérdést, mosolyogva lépett közelebb; minden kissé jelentékenyebb vevőt mosolyogva szökött fogadni, mert nagyon derék asszony volt.

A vevő nagyon udvariasan, tulságosan is udvariasan jelentette ki:

— Attól félek, hogy csak alkalmatlankodom. Tudniillik nincs szándékomban ma megvenni a gyűrűt.

— De uram, az nem tesz semmit...

— Csak egy ajándékot szeretnék kiválasztani, amelyet egy hónap múlva szándékozom...

— Tessék csak megmondani, hogy körülbelül milyenfélére parancsol...

A vevőnk újra leült. Eléje rakjuk a fehér bársonnyal bevont tokcskát; mindent figyelmesen végignézt, s el van bájolva a szépségé-

től egy egyszerű gyűrűnek, amelyben két gyöngyszem s egy briliáns van... gyönyörű ragyogás...

— Hogy ez a gyűrű?

— Háromezer és öt frank.

A katonanövendék halkán füttyentett, ami arról tanuskodott, hogy ezt az árat nagyon borsosnak tartja. Pedig igazán a legcsekélyebb árat szabtuk neki, abban a hitben, hogy úgy sem akarja megvenni a gyűrűt.

Másféle holmit is mutattunk neki. Nagyon válogatos volt és sokáig tétovázott; majd rubint akart, majd meg briliánst. Azután megköszönte a szíveségünket s gyorsan elment. A feleségem elkezdte a tokokat megint visszarakogatni a bolti-ablakba. Öt perccel a fiatal ember elmenetele után felsikoltott...

— Gusztáv!

— Mi az?

— A 3328-as számú...

Ez volt a két gyöngygyel ékes gyűrű száma.

— Nos?

— Megloptak bennünket! Megint megloptak!

— Lehetetlen! Az École Polytechnique-nek nincs tolvaj növendéke.

— De ha mondom, hogy ellopták!

Felkeltem s vele együtt keresgélni kezdtem... A gyűrű eltűnt. Senki más ott nem volt. A jövendőbeli francia katonatiszt volt a tolvaj tehát...

A riadalmunkat, az elkeseredettségünket leírni nem tudom. Minden nyilvánvaló bizonyosság ellenére sem tudtam elhinni, hogy a gyűrű eltűnt. Kerestem a szőnyeg alatt, a bolti-

A rendőrség kérni fogja Eránosz holttestének exhumálását.

Miután pedig az exhumálás semmi esetre sem eredményezheti annak megállapítását, vajjon Eránosznak hogyan és mit szüggeráltak, az exhumálás új utra tereli az ügyet.

Az a gyanu merült fel a tanúkihallgatások során, hogy Eránosz halálát sietteték. Nem a hipnozissal, hanem a keserűvízzel ölte meg, halálának más oka is van.

A szenzációs ügyben telefonon a következők jelentik még fővárosi tudósítónk:

Gennari vivómester rendőri megfigyelés alatt áll. Hétfőre várható a letartóztatás. Keleti rendőrbiztos Besztercebányára utazott, ahol kihallgatta Eránosz Ferencet, a szerencsétlen megboldogult testvérét. Keleti a főkapitányságra azt sürögnyögte, hogy Eránosz Ferenc vallomása rendkívül fontos dolgokat tartalmaz. Keleti fontos bűnjeleket is talált Besztercebányán, melyeket lefoglalt. A rendőrség egy tisztviselője Mármarosba utazott, az elhunyt ügyvéd mármarosai birtoka pénzügyi lebonyolításának részleteit kipuhatolni.

A jövő zsidó állam földrajzi fekvése.

Aláírhatnánk alcimnek: a kör négyesegítése. De nem tesszük. Ringassuk magunkat néhány percig az ábrándok boldogító karjai között. Bátran teherjük, mert hiszen az ébredés sem lehet keserűbb a valóságnál.

A jövő zsidó állam földrajzi fekvéséről íme a következőkben számolhatunk be:

Londonban még 1905-ben megválasztottak egy bizottságot, melynek kötelességévé tétetett, hogy pontosan, részletesen, alaposan kutassa ki, mely része a földnek lenne legalkalmasabb egy jövő zsidó állam területének?

Ezen bizottság bevégezte a munkálkodását és részletes jelentést terjesztett a londoni földrajzi intézet elé.

Ezen jelentésében kifejti, hogy a föld összes ismert részeit alaposan áttanulmányozta (vajjon nem az lesz-e a baj, hogy csak ismert részeket tanulmányozott) és ezen részek közül kiválasztotta a jövő zsidó államnak szánt területet. (De hátha ott nincsenek Sztérényi-betegségélyzők?)

Gyanus a dologban az, hogy az egész bizottságban csak egyetlen keresztény ember volt, névszerint Turner Alfréd. A többi tagok zsidók voltak.

De még gyanusabb az, hogy a jelentésből egyetlen betűt sem árultak el arra nézve, hogy a világ melyik részét találták a jövő zsidó állam megállapítására legalkalmasabb területnek, amelyet a zsidók is legalkalmasabbnak ismerének el.

Talán csak nem Magyarországot? Ha a zsidók véleményét megíthetnénk a gyakorlati tapasztalatokból, akkor bátran következtethetnénk arra, hogy ők Magyarországot találták a legalkalmasabbnak.

Es ha Mózes könyve XXIII. részének 27—30-dik verseit segítségül hívhatjuk lemondással kell valószínűnek tartani a fenti következtetést.

Eme versek ugyanis így szólnak:

27. »Az én félelmemet bocsátom el előtted, és minden népet, a' melly közzé mégy elrettentek; és minden ellenségeidet elfutamtom előtted.

28. »Darazsakat bocsátok el előtted, kik Khiveust, Kananeust és Khitteust kiűzzék te előtted.

29. »Nem üzöm ki előled mind azokat egy esztendőben, hogy a' föld el ne pusztuljon, és megsokasodjanak te ellened a mezőnek vadai.

30. »Lassan — lassan üzöm ki azokat előled, míg megszorodol és a' földet birhatod.

A magyar földiől a magyar, a tót, a rutén csakugyan megyen már Amerika felé.

A Jakabok a darazsak. A zsidók szaporodnak.

Hanem bizzunk abban, hogy az Isten csak önkéntes államkórságban szenvedőktől veszi el azt, amit neki adott. Ezt a földet az Isten nekünk adta, de nem azért, hogy aludjunk rajta.

Supiló leleplezi Polónyit. Supiló Ferenc képviselő »Novi List« című lapjában ciksort kezd, melyben ismerteti Polónyinak a fumei rezolúcióhoz való viszonyát. Supiló táviratok és levelek alapján bizonyítja, hogy Polónyi csak 1905. október 11-én jött Fiuméba, tehát egy héttel a fumei rezolúció elkészülte után. A rezolúciót a lapok már 4-én közölték. A magyar koalíció pedig még előbb értesült arról. Kossuth a rezolúció notifikálása után közölte Supilóval, hogy leküld Fiuméba egy képviselőt. Batthyány Tivadarnak kellett volna leutaznia, de akadályozva lévén, Polónyit küldték le. E szerint tehát — mondja Supiló — Polónyinak nem is volt része a fumei rezolúció megalkotásában. Megemlíti még Supiló, hogy Polónyi közölte vele, hogy fel akarja keresni régi barátját, Rakodczayt, a mestani bánt és Frankot, a Starosevics-párt vezérét. Supiló azt felelte, hogy Rakodczay megítogatását nem kifogásolja, de Frankhoz ne menjen el, mert Frank, a ki Khuennek villámhárítója volt, nemzetellenes politikát követ.

A nagykarolyi mandátum. Mint már jelentettük, a függetlenségi-pártnak az volt a szándéka, hogy a nagykarolyi mandátumot gróf Károlyi Gyula aradi főispánnak ajánlja fel. Most arról értesülünk, hogy ezen jelöléstől elállottak, minthogy Andrássy Gyula gróf belügyminiszter, akit ez iránt bizalmasan megkérdeztek, kijelentette, hogy gróf Károlyi Gyulát most nem mentheti fel főispáni állásától, mert a restoráció küszöbén a főispánváltás nem volna kívánatos. Ugyanezen okból nem jelölhetik Falusy Árpád szatmári főispánt sem, akit pedig egyhangulag megválasztottak volna. Ilyen körülmények között a Barabás főispánsága, melyről tegnap szó volt, legalább is korainak tekinthető.

UJDONSÁGOK.

* **Kossuth Lajos Tódor utazása.** Orsováról jelentik: Kossuth Lajos Tódor, Muzsa képviselővel tegnap este ideérkezett és a Deák Ferenc hajón háltak meg, melylyel ma reggel Báziasra utaztak és onnan vasutal mentek Budapestre. Orsováról a hajón Wallandt Ernő miniszter tanácsos és Györfy Dezső szolgabíró kísérték.

* **Helyettesítés.** A kereskedelmi miniszter leiratban értesítette Nagyvárad városát, hogy Varró Domokos kir. főmérnöknek, az államépítészeti hivatal főnökének négy heti szabadságidőt engedélyezett. A főmérnök távollétében az államépítészeti hivatal vezetésével May Sándor kir. főmérnököt bízta meg, aki a közigazgatási bizottság ülésén is képviseli az államépítészeti hivatalt.

* **Iparpártolás az iskolákban.** Apponyi Albert gróf kultuszminiszter fontos intézkedést tett a hazai ipar védelme érdekében. Felhívja ugyanis a kir. tanfelügyelőségeket, hogy szigorú miheztartás végett értesítsék a felügyeletük alá tartozó állami és községi iskolák igazgatóit, hogy a vezetésekre bízott iskolai szer-szükségletüket ezentul kizárólag hazai készítményekből fedezzék. Külföldi gyártmány csak a legkritikább esetben s ilyenkor is az országos tanszer-múzeum útján a miniszteriumtól nyert engedély alapján szerezhető be. Az ilyen engedély nélkül beszerzett külföldi gyártmányok árát az illető megrendelő fogja fizetni. Ezt a miniszteri intézkedést megszivlelnének egyébként a hitvallásos iskolai hatóságok is. Mert a hazai ipar fellendülése nem a cifra szavaktól, hanem a tervszerű és következetes cselekvéstől várható. S ebben a kultuszminiszteri intézkedés köve-tésmémeltő példa.

* **Uj osztálytanácsos.** A király dr. Makay Béla miniszteri osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott miniszteri titkárt létszámfeletti miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

* **Prágai tanár a Hortobágyon.** Két nap óta a Hortobágyon érdekes vendége van. A prágai egyetem egyik jeles tanára tartózkodik kint a feleségével. A tanár, aki jól beszél nyelvünket, a napfelkeltét jött el megtekinteni és szívélyesen elbeszélget a nagy pusztaság lakóival.

* **Érdemrend a református szuperintendensnek.** A király Kis Áronnak, a tiszántúli református egyházkerület szuperintendensének és Zlenka Pálnak, a tiszai ágostai hitvallású evangélikus egyházkerület szuperintendensének a Lipót-rend középkeresztjét díjmentesen adományozta.

* **Elismerés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Imre Gusztáv biharnagybajomi tanítónak, a tanítói pályán félszázadon át eltöltött sikeres működéséért elismerését nyilvánította.

* **Beszámoló a bírósági jegyzők kongresszusáról.** A dévai bírósági jegyzői kar kezdsére, mint megirtuk, helyzete javítása érdekében az összes magyarországi bírósági segédzemélyzet a múlt hó 7-én Szegeden országos kongresszusra gyűlt. A kongresszuson, melynek tanácskozása mindvégig magas színvonalon mozgott, 47 törvényszék 119 kiküldöttel volt képviselve. A nagyvárad kir. törvényszék jegyzői karát a nagygyűlésen ifj. Maróczy János, dr. Encsy Kálmán és dr. Virányi Lajos képviselték. A nagygyűlés a kir. jegyzői kar helyzetének javítása tárgyában a kar kívánásait tíz pontban foglalta össze, melyeket emlékiratba foglalt. Az emlékiratot küldöttségileg adta át Günther Antal igazságügyi miniszternek, aki megígérte a küldöttségnek az emlékiratban foglalt kívánalmaknak sürgős megfontolás és lehető megvalósítás tárgyává tételét. A nagyvárad kiküldöttek most számoltak be kiküldötteknek a kongresszus eredményéről. E célból e hó 6-án kedden délután öt órakor a nagyvárad bíróságok és kir. ügyészség jegyzői kara teljes számmal összegyűlt a kir. törvényszék pertárában, hogy a kiküldöttek jelentését a szegedi kongresszusról meghallgassák. A beszámolót az értekezlet egyhangú helyesléssel tudomásul vette, a kiküldötteknek buzgó fáradozásukért köszönetet szavazott és elhatározta, hogy a mozgalmat az eredmény teljes kivívásáig a rendelkezésére álló törvényes eszközökkel felszínén tartja.

* **Uj vonatok.** A Nagyvárad—Debrecen Érmihályfalván és környékén lakó utazók között régi és jogos kívánságát elégitette ki most a budapesti balparti üzletvezetőség. A Nagyvárad—debreceni ívonalhoz négy új vonal csatlakozását vezette be augusztus elsejével. A Nagyváradról Érmihályfalva felé induló személyvonat csatlakozása itt a legfontosabb, amelyel most már Nagyváradról direkt összeköttetéssel lehet Szatmárra utazni. Nem kevésbé jelentős az az új vonal, amely a Debrecenből Szatmár felé induló déli gyorsvonathoz két csatlakozást Mihályfalván. Ez az új vonal Mihályfalváról délután öt óra előtt robog be a nagyvárad pályaudvarra. A másik két új vonal közelebről Debrecenre érkekl.

* **A nagyvárad vasöntőde fejlesztése.** Tátray Sándor mulakatos az ősi temető mellett nagyobb szabású vasöntődét állított fel, amely egy jelentős iparteleppel szaporította Nagyvárad gyári vállalatait. Tátray Sándor ritka buzgalommal igyekszik telepét minden irányban emelni s fejleszteni. Most engedélyt kér a kereskedelmi minisztertől és Nagyvárad városától, hogy a gyártelep közelében elvonuló ősi vasútból kiágazólag az öntőde telepére iparvágányt építhessen. Ezzel versenyképesebbé teszi a nagy jövőjű ipartelepét, mert a szállításoknál megtakarításokat ér el. A város bizonyára nem gördit akadályokat ezen versenyképes vállalat boldogulása elé.

* **Uj állami iskolák.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1908. évi szeptember 1-én Beznén, Borostéken, Bottyanban és Sárszegen állami elemi iskolákat szervezett.

* **Halálra ítélt ügyvéd.** Berlinből jelentik: Az anyósa meggyilkolásáért ártatlanul halálra ítélt egyetemi tanár, dr. Hau ügyvéd ügyében ma a karlsruhei ügyészség a Badische Besseben, közzéteszi. *Lindenau* bárónak egy levelét, melyet *Molitor* Olgához intézett s melyben azt írja, hogy nagyon jól látta, amint *Molitor* Olga agyonlötötte az anyját, de ő diszkrét lesz. Az ügyészség a levelet lefoglalta. Valószínű, hogy a pert újra fogják tárgyalni. *Lindenau* bárót a Karlsruheban a rendőrség letartóztatta délután 6 órakor. Lakásán házkutatást tartottak és azután lepecsételték. A báró letartóztatása sok találgatásra ad alkalmat. Feltehető, hogy *Molitor* Olga azért lötötte le anyósát, mivel ellenezte a báróval való viszonyát.

* **Sikkasztó postamesternő.** Szekszárdról táviratozzák, hogy ott a rendőrség *Kimó Jenőné* postamesternőt férjével együtt sikkasztás miatt letartóztatta.

* **Merénylet Milán király fia ellen.** Krisztics György, Milán volt szerb király természetes fia ellen Konstantinápolyban merényletet kíséreltek meg. A merénylők elmenekültek. A Yylai-kioszk rendőrsége széleskörű nyomozást folytat a merénylők ellen. Krisztics György anyját, Krisztics Artemisiát is kihallgatta a rendőrség. *Kristics Artemisia* kihallgatásakor felmutatta Milán király sajátkezű levelét, melyben Györgyöt fiául elismeri. *Krisztics Artemisia* e levelet le akarja fényképezetni és az összes európai kabinetekhez elküldeni, hogy elismerjék *Krisztics György* igényét a szerb trónhoz.

* **A szegény gyermekek öröme.** A rövid fennállása óta is oly népszerűvé lett *Uránia* mozgófénykép színház igazgatósága ma nagy örömet szerez a szegény árváknak és iskolás gyermekeknek. Ma, pénteken délután ingyen előadást rendez a kicsinyek részére, hogy gyönyörködjenek a szebbnél-szebb képekben. A kerületi rendőrbiztosok tegnap osztot-

ták ki az ingyen jegyeket a kis apróságok részére. Gondoskodott kedves, a gyermekeknek való s tanulságos képekről. Délután 6 órakor pedig rendes előadás lesz a felnőttek részére.

* **Erkölcstelen merénylet.** Berlinből jelentik: A közeli Neudorfban tegnap egy ismeretlen ember egy három éves leányka ellen erkölcstelen merényletet akart elkövetni. A leányka védekezett, a merénylő késsel feléje szurt. A leány sebe nem veszedelmes. A merénylő elmenekült.

SZÍNHÁZ.

Magyar szerzők horvát színpadon. Zágrábról jelentik: A zágrábi nemzeti színház igazgatósága most állította össze a színház idei előadásainak műsorát. A műsoron szerepel *Gárdonyi Bor* és *Herceg Ferenc Bizánc*-a.

TANÜGY.

Az iskolai értesítőkről.

A nagyvárad állami főreáliskola értesítője.

Az értesítő bevezető részét szintén a tanév folyamán elhunyt főigazgató, *Nátafalussy Kornél* emlékezetének szenteli. Azután az intézet gazdag ifjúsági könyvtárának katalógusát közli.

Az intézet tanárainak száma a hitoktatókon és a rendkívüli tárgyak előadóin kívül 17.

Szertárak és gyűjtemények álladéka 1906. dec. 31-én a következő volt:

1. Tanári könyvtár	8955 drb.	45030 K
2. Művészet-tört. gyűjt.	359	803.60
3. Földrajz-tört. gyűjt.	859	3289.04
4. Természettani gyűjt.	351	12,978.75
5. Természettört. gyűjt.	7215	1298.33
6. Vegytani szertár	498	323.27
7. Mértani rajz gyűjt.	179	1784.46
8. Szabadkézi rajz gyűjt.	1910	2423.22
9. Tornaszertár	406	2840.72
10. Egészségtani gyűjt.	8	95.—
11. Házi felszerelések	2152	22137.82
12. Ifjúsági könyvtár	3342	10411.68

Összesen: 26,234 drb. 112,314.19 K

Az Arany János-önképzőkör diszgyűléssel ünnepelte okt. 6-ikát. A szokásos irodalmi emlékünnepe *Vörösmarty Mihály* emlékezetének szentelték. A kör legfényesebb ünnepélye március 15-ikének megünneplése volt.

Az Ifjúsági Segítő-Egyesület kevés vagyonnal rendelkezvén, nagyon szűk keretek között tejtette ki áldásos működését, amely tisztán kölcsönkönyvségélyre szorított. Összesen 82 szegény tanulót látott el részben, vagy teljesen tankönyvekkel.

A használandó tan- és segédkönyvek jegyzéke és a különböző iskolákkal szemben fennálló tantervi különbségek közlése után érdekes első és ügyességmérések eredményeit találjuk az értesítőben. Kár, hogy ezen méréseknek az egyes osztályokra vonatkozó maximális, minimális és közép eredményei kimutatva nincsenek, ami az áttekintést nagyon megkönnyítene. A testmagasság és testsúlyra vonatkozó adatokból kiemeljük a következőket: A testi magasság fejlődése legnagyobb az V. osztályuknál s innen fölfelé fokozatosan csökken. A VII. osztályban már soknál megállapodik. A maximális növekedés magasságban az V. osztályban 8.5, a VI. osztályban 6, a VII. osztályban 4.5, a VIII. osztályban 2.5. A testsúly maximális emelkedését ellenben az V. VI. VII. osztályban nagyon közel áll egymáshoz s 6—8 kg. között változik az osztályok fokozata arányában, ellenben a VIII. osztály súlynövekedése kisebb mint a 3 alsóbb osztályé. Vajjon mennyi része lehet ebben az érettségi vizsgálatnak.

Az iskolaév folyamán *Alvinczi Sándor* szabadságot rendes tanár véglegesen nyugdíjba ment, helyette *Hartmann János* helyettes tanári minőségben alkalmaztatott.

Homolya István aggasztó egészségi állapota miatt szabadságot nyert s helyét ideiglenesen *Varga Gábor* tölti be. *Simonyi Ernő* helyére, akit tudvalevőleg súlyos baleset ért, *Fodor Ferenc* alkalmaztatott. Az intézet buzgó szaktanárai tanulmányi kirándulások rendezésével is igyekeztek a tanulók ismereteit gyakorlatilag is támogatni. Volt ezeken kívül torna-ünnepély s 40 tanuló részt vet a temesvári orsz. tornaversenyen is.

Az ifjuság tanulmányi előmeneteléről a következő statisztikai adatok szólnak.

Felvételtet rendes tanuló 367, magán tanuló 7, összesen: 374.

Vizsgálatot tett rendes tanuló 339, magán tanuló 6, összesen: 345.

Tizenhétel több, mint a megelőző iskolai évben.

Egészen tandíjmentes volt az első félévben 42, a második félévben 47 tanuló. Félfizető volt az első félévben 43, a második félévben 33 növendék.

A vizsgálatot tett tanulók közül jeles 4, jó 28, elégséges 230, egy tárgyból bukott 29, két v. több tárgyból bukott 54 tanuló. Az eredmény elég elszomorító.

Hogy a középiskolába korunk terde felfogása miatt igen sok oda nem való elem tódul, azt tudjuk, de ezek már a két alsó osztályban kiselejtezhettek és kiselejtezendők. Hogy a harmadik osztályban a már megrostált tanulóknak ismét elbukik 26 százaléka, annak oka már a rendszerben keresendő, amely olyan igényekkel lép fel, hogy az átmenet erőszakos és sem a gyermekkorának, sem átlagos képességének meg nem felel.

Annak az oka felől pedig, hogy a német nyelvből a III—VI. osztályokban, tehát mikor a német nyelv alapvető nehézségein már túl vannak a tanulók, a bukottak százaléka nagyobb, mint p. u. a francia nyelvből, amelynek ezen osztályokban egyuttal alapozó nehézségeivel is küzdenek, igazán érdemes volna gondolkodni. A matematikából elégtelen tanjegyet nyertek száma nagyobb a német nyelvből bukottak számánál is és az V. osztályban is 20 százaléka körül van, ami szintén igen magas százalék s valóban gondolkodóba ejti a pedagógust.

Érettségire bocsátottak 22-en, egy elutasított az írásbeli alapján, szóbelin elbukott szintén 1, jelesen érett 2, jól érett 11, egyszerűen 7. Igen szép eredmény.

A beiratások a következő tanévre jul. 1., 2. és 3-án voltak eszközölhetők, ugyanez még szept. első három napján is történhetik. A fölvételnél fizetendő díjak: fölvételi díj 6 kor, ifj. könyvtár díja 2.20 értesítő díj 2 kor, ténta díj 40 fill. A tandíj félévenként 24 kor.

A javító vizsgálatok aug. 30-án, a fölvételi és pótló vizsgálatok 31-én tartatnak. A fölvételi vizsgálat díja 20 kor. A javító- és pótló vizsgálat díjtalan.

TÁVIRATOK.

József kir. herceg utja.

Ischl, aug. 8. *József kir. herceg* ma délután 4 óra 1 perckor *Béche* ntazott.

Török-perzsa viszálykodás.

Pétóvár, augusztus 8. *Teharánból* jelentik: A török csapatok tegyveres erővel nyomulnak *Urmia* felé. *Utközben* *Mevan* keresztény falut bombáztak és 90 asszonyt és gyermeket meggyilkoltak és 9 leányt elraboltak. *Urmia*ban nagy a rémület. Az orosz alattvalók a konzulátus épületébe menekültek.

Igazságszolgáltatás.

Betörés a v.-olaszi református templomba.

Ez év március 30-án éjjel a várad-olaszi református templomba tolvaj tört be, ahol a templomban elhelyezett perselyeket feltörte és a bennök talált pénzt ellopta. A tettes Kovács János, 18 éves cserepező munkás személyében csakhamar hurokra került és ekkor tűnt ki, hogy a templomba betörést megelőzőleg két nappal Kovács János Schwarz Mór takereskedő padlásáról a száradni kiterített 200 korona értékű fehérenűt is ellopta. A lopott fehérenűt Kovács értékesíteni akarta Svéd Aron szintén 18 éves bajóhinta-tulajdonossal, azonban Bott rendőrelőőr megzavarta a jómadarakat, mielőtt a lopott holmin tudtak volna.

Kovács a házak tetején keresztül megugrott, de bűntársa: Bott rendőrelőőr foglya lett. A jómadarak felett ma új törvényt a nagyvárad kir. törvényszék büntető tanácsa dr Csulyok Béla elnöklété alatt.

Erdekes az a vakmerőség, amelylyel Kovács a várad-olaszi református templom perselyeit kirabolta. A tolvaj Csák Máté református lelkész udvarába mászott, itt az eresz bádgcatornájából magához vevén az ott levő öntöző gummicsöveket, átmászott a templom kertjébe, melynek egyik tájáról a templom parkányára lépett és az ablakot benyomva, beférkőzött a templom kórusára. A kórusnál levezető ajtót zárva találta, úgy segített magán, hogy a magával vitt öntözőcsöveket összecsaarta és annak segélyével a templomba leereszkedett. A feltört perselyekben azonban alig három koronát talált, mert a perselyeket két nappal azelőtt ürítették ki.

Feldühösödve a csekély prédán, az Urasztalan talált két terítő kendőt vitte el, melyekkel beismerése szerint azután a cipőjét tisztogatta.

A vádlottak beismerték a terhükre rótt bűncselekményeket, minek alapján a bíróság Kovács Jánost két rendű lopás büntette miatt 2 évi fegyházra, Svéd Aront pedig orgazdaság büntette miatt 6 havi börtönrre ítélte. Az ítélet jogerős.

Letartóztatott újságíró. Rózsahegyről jelentik: Krystin Ferenc cseh újságíró, a ki Rózsahegyen a magyarság ellen izgatott, tudvalevőleg letartóztaták. Krystin még most is fogva van és a rózsahegyi királyi törvényszék csak huszezer korona biztosíték ellenében hajlandó őt szabadlábra helyezni. A királyi törvényszék legközelebb az újságíró izgatás miatt vád alá helyezi.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, aug. 8.	
Osztrák hitelrészvény	651 50
Magyar hitelrészvény	750 25
Leszámító bank	492 —
Rimanurányi	54 25
Osztrák-m. államvasuti részvény	660 25
Közuti vasut	542 75
Városi villamos vasut	287 —

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, aug. 8.	
Buza okt.	50 kilogrammonként 10.66
Rozs okt.	9.10

Zab okt-re	8.10
Tengeri májusra	6.15
Tengeri jul.	8.31

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 aug. 8-án.	
Magyar aranyjárdék 4%	111.20
Magyar koronajárdék 4%	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	82.30
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	95 50
Magyar nyereségy-köleső	189.—
Tisza szab. és szegedi sorsjegyköleső	144.—
Osztrák járadék papírban	97.25
Osztrák járadék ezüstben	98.25
Osztrák járadék aranyban	116.—
Osztrák korona járadék	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	150.—
Osztrák-magyar bankrészvény	18.15
Magyar hitelbank részvény	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	652.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	660.—
20 frankos frankos (Napolendor)	19.12
Német birodalmi márka	117.77
London vista	240.67
Páris vista a	95.20

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Írta: **Daniel András.**

(Franciából.)

7

— Két nap és két éjjel kóborolok már céltalanul e birtok körül — mondá d'Ambarés Hugó — akaratom ellenére mindig visszatérem ide. Szabadságot kértem. Csak azért, hogy eltávozhasson. Legyőzhetetlen erő vonzott ide, erre a vidékre... Tudtam, hogy esküvője napján ide fogják hozni önt. Hirtelen valami rögeszme szállt meg... az, hogy önt viszontlássam...

— De mit szándékozott tenni?

A hadnagy nem adott e kérdésre egyenes feleletet.

Később, midőn Regine, a legtragikusabb megpróbáltatás közepett, emlékébe igyekezett idézni ezen megrendítő tarsalgás minden egyes szavát, annak legcsekélyebb részletét is, úgy emlékezett, hogy Hugó elbeszélésében volt valami homályos, valami ellentmondás arra nézve, minő célja, terve volt saját szerű vállalkozásával. Szavai csak úgy kergettek egymást és a tények magyarázatába, belevegyítette lelkiállapotának ecsetelését is.

— Hogy behatoljak e falakon túl — mondá, — arra nem is gondoltam, vagy legalább is nem világosan. De számítottam a Gondviselés igazságosságára, ami engemet az ön utjába fog vezetni. Ön látni fog engemet e rettenetes napon... Képem meg fog jelenni ön előtt kétségbeesetten, és ha a karjaiban is lenne annak a másiknak...

— Hallgasson!...

— A karjaiban... Igen a karjaiban... Ez a gondolat gyötört, üldözött vonszolt ide erre a helyre, mintha a kálváriát járnám...

Hugó e pillanatban látta, hogy unokatestvére behunyta a szemét és megtántorodik.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKIOS GYULA.

1362—1907. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy Nagyvárad városi kir. járásbíróságának 1907. évi V. I. 194 számú végzésével Dr. Krüger Jemő ügyvéd által képviselt Kolozsvári takarékpénztár felperes részére Supka László és neje alperes ellen 1200 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 852 koronára becsült ingóságok a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltok követelése erejéig s amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Szt. János-utca 72 sz. házban leendő megtartására határidőül 1907. év augusztus hó 14. napján délután 3 órája tűzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alól is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, többségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1907. évi július hó 31-ik napján.

Várnai Henrik,
kir. bír. végrehajtó

Biharmegyei Takarékpénztár

Utazási és fürdőidény

alalmából

megörzés végett elfogadunk

Értékpapirokat

Betéti könyvecskéket

Értéktárgyakat

Ékszereket

Csomagokat és dobozokat (lepecsetelve)

Saját betéti könyvecskéinket díjtalanul

Az átvett tárgyakról **elismorvényt**

adunk — és **mérsékelt** örzési díjat

számítunk.

Biharmegyei Takarékpénztár

135

Kossuth Lajos-utca.

Legjobbak

a

Moskovits

czipők.

Kossuth-utca 5.

24

MEGJELENT
az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI
című kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-ból,

melyről olvasóinknak már több ízben hirt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várakozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA**-ról szóló ismertetései felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köréből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A gazdát rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékozást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkásai a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyerne. A nagyközönség legszélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szakmákban működőket pedig közelről érdekli a közlekedés eszközeiről, a hadászati technikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás, drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv olvasása után eleven fogalmakká válnak az olvasó előtt.

**A „Műveltség Könyvtára”-nak
ára kötetenkint.... 24 korona.**

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szerzők nevei:

- Energia: Schimanek Emil.
- Bányászat: Litschauer Lajos.
- Kohászat: Gálocsy Árpád.
- A fémek megmunkálása: Kandó Gyula.
- Motorok és emelőgépek: Kármán Tódor.
- A közlekedés eszközei: Gondos Viktor.
- Pósta: H. Hennyey Vilmos.
- A fény a tudomány szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
- A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
- A technika a hadviselés szolgálatában: M. Müller Hugó.
- Faipar: Gaul Károly.
- Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
- Papírgyártás: Jalsoviczky Géza.
- A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
- Gazdasági gépek: V. Markhó Jenő.
- Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
- Elektromosság: K. Lipthay Károly.
- Telegrafia és telefonía: Hollós József.
- Zárószó: Méray-Horváth Károly.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁNAK

első sorozata a következő
könyvekből fog állani:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világegyetem
- IV. A Föld
- V. Az Élők Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat kötetben, tartalmazni fogja a történelmi, irodalmi és művészeti ismereteket és az első sorozat teljes befejezése után fog megjelenni.

Gazdasszonynak ajánkozik

sürgősen papi házhoz vagy idősebb urhoz, szerény igényű r. kath. vallású 35 éves magányos nő, rendszerető, takarékos, jól főz.

Cím a kiadóhivatalban.

Papi ruhák.

Mint néhai Loboika István hírneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorokodom a nagyságos- és főtisztelendő papság becses figyelmét Kisúrdó-u. 17. sz. alatti saját házámban megnyitott szabó üzletre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknek szintartó, erős, jó szövetből való elkészítését jutányos árban vállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínére személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári szabó.

40

Nagyvárad, Fürdő utca 17. szám.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
5633—1907.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy a Pogány János által felállítani szándékolt regláerítő telep telepengedélyezése tárgyában tolyó évi augusztus hó 13 ik napjának délelőtti 11 órájára a Velence Vasut utca 62. számú házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, a mely körülményről az érdekeltek oly figyelemzettel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1907. július 25

Gerő Ármin
r. főkapitány.

Vérszegényeknek

idegeseknek, sápkórosoknak, neurastheniásoknak, női bajokban szenvedőknek páratlan hatású gyógyfürdő

Radna-Borberek

vasas fürdő

Besztercze-Naszódvármegyében.

Klimatikus hely, őstenyő környezet, szép klíma. Hideg és meleg fürdők. Vasas és szénsavas források.

Előidény június 15-től július 5-ig.

Előidényben a szobák árából 20 százalék engedmény.

Felvilágosítással szolgál: a fürdőbérlettség, Besztercén, Mihály-utca 18., június 15-től Radna-Borbereken.

61

A jövő tanévre szükséges tankönyvek

valamint mindennemű tan-
és írószerek a legjutányo-
sabb árban kaphatók a

Szent László-nyomdában,

Nagyvárad,
Szilágyi Dezső-utca 3. sz.

Telefon szám 263.

Telefon szám 263.

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000,000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkéjének két millió koronára lendítő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal birnak olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre fentartatik. E vételárban a kiállítási díj és illeték már bennfoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6% os kamat fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzleteredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történt befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot térít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi július 15-ig gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszés szerinti részletekben teljesíthetők azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenkint 52 korona fizetendő.

A befizetésekről ideiglenes igazolványok adatnak ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapsabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetésekre vonatkozó intézkedései.

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

107